

УДК 061.1:330.34

Арабаджиев Д.Ю.<sup>1</sup>, Сергієнко Т.І.<sup>2</sup>

<sup>1</sup>д.політ.н., професор, начальник науково-дослідної частини, професор кафедри бізнес-адміністрування та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, Запорізький національний університет, Україна

<sup>2</sup>к.політ.н., доц. Національний університет «Запорізька політехніка», Україна

### **РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ІНСТИТУЦІЙ У СПРИЯННІ СТАЛОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ**

Сучасний етап розвитку людства супроводжується низкою глобальних викликів, серед яких особливе місце займають питання сталого розвитку економіки. Вичерпання природних ресурсів, загострення соціальної нерівності, екологічні кризи та демографічні проблеми потребують нових підходів до управління планетарними процесами. Відповіддю міжнародної спільноти на ці виклики стало формування концепції сталого розвитку, яка

була узагальнена на Світових самітах ООН у 1992 році в Ріо-де-Жанейро та у 2002 році в Йоханесбурзі за участю понад 180 країн, провідних міжнародних організацій і науковців. Особливу роль у впровадженні концепції сталого розвитку відіграють міжнародні організації, зокрема неурядові, діяльність яких, забезпечує ширше залучення громадськості до процесів сталого розвитку, ніж діяльність державних структур. Міжнародні організації формують правила, координують дії держав, забезпечують фінансову та технічну підтримку, сприяють обміну знаннями й найкращими практиками, а також виступають платформою для глобального діалогу щодо шляхів досягнення сталого розвитку [1].

Серед міжнародних організацій, які здійснюють значний вплив на сталий розвиток економіки, варто виокремити Світову організацію торгівлі, Міжнародний валютний фонд, Конференцію ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) і Світовий банк. Світова організація торгівлі, створена у 1995 році, встановлює правила міжнародної торгівлі, сприяючи її відкритості, передбачуваності та справедливості. Її діяльність спрямована на зменшення торговельних бар'єрів, що створює умови для економічного зростання й сприяє реалізації принципів сталого розвитку. Міжнародний валютний фонд, заснований у 1945 році, надає фінансову підтримку країнам із дефіцитом платіжного балансу, допомагає стабілізувати макроекономічні показники та сприяє формуванню економічних політик, орієнтованих на довгострокову стабільність і розвиток. Конференція ООН з торгівлі та розвитку, утворена в 1964 році, виступає форумом для країн, що розвиваються, сприяючи розробці політик, які забезпечують інтеграцію цих країн у світову економіку на справедливих засадах.

Світовий банк, який також розпочав діяльність у 1945 році, є однією з провідних міжнародних фінансових установ, що сприяє мобілізації ресурсів для проєктів сталого розвитку. Він надає кредити та технічну допомогу країнам для реалізації ініціатив у сферах інфраструктури, освіти, охорони здоров'я, захисту довкілля та боротьби з бідністю. Не менш важливою у забезпеченні сталого розвитку є діяльність Організації Об'єднаних Націй. ООН виконує місію підтримки міжнародного миру та безпеки, сприяє попередженню конфліктів, забезпечує миротворчу діяльність і створює умови для відновлення миру. Крім того, Організація активно підтримує впровадження глобальних ініціатив у сфері сталого розвитку, зокрема через реалізацію Порядку денного сталого розвитку на період до 2030 року, що містить 17 цілей сталого розвитку.

Таким чином, сучасні глобальні виклики вимагають консолідованих зусиль світової спільноти для вирішення питань сталого розвитку економіки. Міжнародні організації відіграють ключову роль у цьому процесі, сприяючи координації дій, наданню ресурсів, розвитку партнерств і впровадженню

комплексних стратегій. Проте досягнення цілей сталого розвитку великою мірою залежить від ефективної взаємодії між міжнародними інституціями, державами та громадянським суспільством, а також від реалізації відповідних заходів на національному рівні [2, с. 151].

Реалізація принципів сталого розвитку потребує не лише фінансових ресурсів і міжнародної підтримки, а й глибоких змін у підходах до формування економічної політики, розвитку освіти, науки, інноваційних технологій та екологічного мислення. Особливого значення набуває формування глобальної відповідальності за збереження навколишнього середовища, забезпечення соціальної справедливості й економічної рівності. Водночас важливо забезпечувати доступ до знань і можливостей для всіх країн і регіонів, оскільки лише спільними зусиллями можна досягти справжньої збалансованості між економічним зростанням, соціальним добробутом і охороною природи. У цьому контексті міжнародні організації залишаються потужними агентами змін, здатними стимулювати глобальну співпрацю та підтримувати трансформаційні процеси задля сталого майбутнього.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Аністратенко Н. В., Мальченко А. В. Роль міжнародних організацій у забезпеченні сталого розвитку. *Ефективна економіка*, 2021. № 6. URL: [http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6\\_2021/73.pdf](http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2021/73.pdf).
2. Крайнік О.М., Сергієнко Т.І. Менеджмент сталого розвитку промислового підприємства. *Управління сталим розвитком промислового підприємства: теорія і практика: колективна монографія* / За ред. д. філософ. н., проф. Воронкової В. Г., д. е. н., проф. Метеленко Н. Г.; МОН України, ІННІ ЗНУ. Запоріжжя: «Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 146-196.